UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tullii Ciceronis Orationes diligentius recognitae & aptiore serie repositae

Cicero, Marcus Tullius

Lutetiae Paris, 1522

Pro M. Fonteio. Oratio XI.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-431

Visual Library

& audacia inſtinctus,bellũ ſacrilegũ ſemꝑ,impiũq; habuit indictũ,vt ſi in hoc reo,atq; in hac cauſa,oĩa mea cõſilia ad ſalutẽ ſociorũ,dignitatẽ populi Ro.fidẽ meã ſpectauerunt,ſi nullã ad rẽ,niſi ad officiũ,& veritatẽ oẽs meæ curę,vigilię,cogitationeſq; laborarũt: quę mea mẽs in ſuſcipienda cauſa fuit,fides in agenda,eadẽ veſtra in iudicanda ſit.Deniq; vti C.Verrẽ, ſi eius omnia ſunt inaudita,& ſingularia facinora ſceleris,audacię,ꝑfidię,libidinis,auaritiæ, crudelitatis,dignus exitus eiuſmodi vita,atq; factis veſtro iudicio conſequatur:vtq; reſpublica,meaq; fides,vna hac accuſatione mea contenta ſit: mihiq; poſthac bonos potius defendere liceat,q̃ improbos accuſare neceſſe ſit.

PRO M. FONTEIO. ORATIO XI.

Deſunt permulta.

Hoc Prętore oppreſſam eſſe ære alieno Galliã.a q̄bus verſuras tãtarũ ꝑcuniarũ factas eſſe dicũt?a Gallis?nihil minus.A q̄bus igitur?a ciuibus Romanis,q̄ negotiant̃ in Gallia? Cur eorũ verba nõ audimus?Cur eorũ tabulę nullę ꝓferunt̃?Inſector vltro,atq; inſto accuſatori Iudices:inſector inquã,ac flagito teſtis.Plus ego in hac cauſa laboris,& operę cõſumo,in poſcẽdis teſtibus,q̃ cęteri defenſores,in refutãdis.Audacter hoc dico Iudices,nõ temere cõfirmo. Referta Gallia negotiatorũ eſt,plena ciuiũ Romanorũ.Nemo Gallorũ ſine ciue Ro. q̄cq̃ negotii gerit,nũmus in Gallia nullus ſine ciuiũ Ro.tabulis cõmouet̃.Videte quo deſcẽdã Iudices,q̃ longe videar a cõſuetudine mea,& cautione,ac diligẽtia diſcedere.Vnæ tabulę ꝓferantur,in q̄bus veſtigiũ ſit aliquod,q̄d ſignificet ꝑcuniã Fõteio datã:vnũ ex toto negotiatorũ, colonorũ,publicanorũ,aratorũ,ꝑcuariorũ,numero teſtẽ ꝓducant: vere accuſatũ eſſe concedã.Pro` dii immortales, quę eſt hæc cauſa?quę defenſio?Prouincię Gallię M.Fonteius p̄fuit, quę cõſtat ex his generibus hoĩm,& ciuitatũ,q̄ (vt vetera mittã) partim noſtra memoria, bella cũ Populo Ro.acerba,ac diuturna geſſerũt:partim modo ab noſtris imꝑatoribus ſubacti,modo bello domiti,modo triũphis ac monimẽtis notati,modo ab Senatu agris vrbibuſq; mulctati ſunt:partim,q̄ cũ ipſo M.Fonteio ferrũ,ac manus cõtulerũt, multoq; eius ſudore ac labore ſub Populi Ro.imꝑiũ,ditionẽq; ceciderũt.Eſt in eadẽ ꝓuincia Narbo Martius, Colonia noſtrorũ ciuiũ,ſpecula Populi Romani,ac ꝓpugnaculũ iſtis ipſis nationibus oppoſitũ,& obiectũ.Eſt itẽ vrbs Maſſilia,de qua ante dixi,fortiſſimorũ,fideliſſimorũq; ſociorũ,qui Gallicorum bellorũ ꝑicula populi Ro.copiis,remiſſiſq; cõpenſarũt. eſt p̄terea numerus ciuiũ Ro.atq; hoĩm honeſtiſſimorũ.Huic ꝓuincię,quæ ex hac gẽtiũ varietate cõſtaret,M.Fonteius (vt dixi) p̄fuit:q̄ erãt hoſtes,ſubegit:q̄ proximi fuerãt,eos ex iis agris,q̄bus erãt mulctati,decedere coegit:cæteris,q̄ idcirco magnis ſæpe erãt bellis ſuꝑati,vt ſemꝑ populo Ro. parerẽt,magnos eq̄tatus ad ea bella,quæ tũ in toto orbe terrarũ a populo Ro.gerebant̃,magnas ꝑcunias,ad eorũ ſtipendiũ,maximũ frumẽti numerũ ad Hiſpaniẽſe bellũ tolerandũ,imꝑauit.is,q̄ geſſit,in iudiciũ vocatur:vos,qui in re non interfuiſtis, cauſam vna cũ populo Ro.cognoſcitis. dicunt cõtra,q̄bus inuitiſſimis imꝑatũ eſt:dicunt,q̄ ex agris ex Cn.Põpeii decreto decedere ſunt coacti: dicũt,q̄ ex bello,cæde,& fuga nunc primũ audent cõtra M.Fõteiũ inermem conſiſtere.Quid coloni Narbonenſes?quid volunt?quid exiſtimant? Hunc ꝑ vos volunt,ſe per hunc incolumes exiſtimant eſſe.Quid Maſſilienſium ciuitas?hunc præſentem iis affecit honoribus,quos habuit ampliſſimos.Vos autem abſens orat, atq; obſecrat,vt ſua religio, laudatio, auctoritas, aliquid apud veſtros animos momenti habuiſſe videatur. Quid?ciuium Ro.quæ voluntas eſt?Nemo eſt ex tanto numero, quin hunc optime de prouincia,de imꝑio,de ſociis,& ciuibus meritum eſſe arbitretur.Quoniam igitur videtis qui oppugnent M. Fonteium,cognoſcitis qui defenſum velint, ſtatuite nunc, quid veſtra ęquitas,quid populi Ro.dignitas,poſtulet:vtrum colonis veſtris,negotiatoribus veſtris,amiciſſimis,atq; antiquiſſimis ſociis,& credere,& conſulere malitis:an his,quibus neq; propter iracundiam fidem,neq; propter infidelitatem honorem habere debetis.Quid ſi maiorem etiam hominũ honeſtiſſimorũ copiam affert,qui huius virtuti,atq; innocentię teſtimonio poſſint eſſe?tamen ne plus Gallorum cõſenſio valebit, q̃ ſumma auctoritas oĩm?Cũ Gallię Fonteius prę eſſet,ſcitis Iudices maximos populi Ro.exercitus in duabus Hiſpaniis, clariſſimoſq; imꝑatores fuiſſe.q̃ multi Equites Romani,q̃ multi Tri.militũ,quales,& quot,& quoties legati

Inſector.

Vnę tabulæ.

Ceciderũt, ſub ditionem.

Narbo Martius.

ad eos exercitus? prçterea Cn. Põpeius maximus, atq; ornatiſſimus hyemauit in Gallia, M. Fõteio imperante. Satis ne vobis multos, ſatis idoneos teſtes, & conſcios videt ipſa fortuna eſſe voluiſſe earũ rerum, quæ M. Fonteio Prætore gererentur in Gallia? quẽ ex tanto hominũ numero teſtem in hac cauſa producere poteſtis? quis eſt ex eo numero, qui vobis auctor placeat? eo nos iam laudatore & teſte vtemur. Dubitabitis etiã diutius Iudices, quin illud, qđ initio vobis propoſui, veriſſimũ ſit? aliud per hoc iudiciũ nihil agi, niſi vt M. Fonteio oppreſſo teſtimoniis eorũ, quibus multa Reip. cauſa inuitiſſimis imperata ſunt, ſegniores poſthac ad imperandũ cæteri ſint, cum videant eos oppugnari, ꝗbus oppreſſis populi Ro. imperiũ incolume eſſe nõ poſſit. Obiectũ eſt etiã, q̃ſtũ M. Fõteiũ ex viarũ munitione feciſſe: vt aut ne cogeret munire: aut id, qđ munitũ eſſet, ne improbaret. Si & coacti ſunt munire oẽs, & multorũ opera improbata ſunt, certe vtrũq; falſum eſt: & ob vacationem pciũ datũ, cũ immunis nemo fuerit: & ob ꝓbationẽ, cũ multa improbata ſint. Quid? ſi hoc crimẽ optimis noĩbus denegare poſſumus: & ita, vt nõ culpã in alios trãſferamus, ſed vti doceamus, eos iſti munitioni pfuiſſe, qui facile officiũ ſuũ, & pſtare, & ꝓbare poſſunt? tamẽ ne vos oĩa in M. Fonteiũ iratis teſtibus freti conferetis? Cũ maioribus Reip. negotiis M. Fõteius impediret: & cũ ad Rẽp. pertineret, viã Domitiã munire: legatis ſuis primariis viris C. Annio Bellieno, & C. Fonteio, negotiũ dedit. itaq; prçfuerũt, imperauerunt ꝓ dignitate ſua, qđ viſum eſt, & probauerũt. Quod vos, ſi nulla alia ex re, ex literis qdẽ veſtris, quas ſcripſiſtis, & miſſis, & allatis, certe ſcire potuiſtis. quas ſi antea nõ legiſtis, nũc ex nobis qd de iis rebus Fõteius ad legatos ſuos ſcripſerit, qd ad eũ illi reſcripſerint, cognoſcite. Lege M. ad C. Anniũ legatũ, ad C. Fonteiũ legatũ.

Lege a C. Annio legato, a C. Fonteio legato. Satis opinor eſſe pſpicuũ Iudices, hanc rationẽ munitionis, neq; ad M. Fonteiũ pertinere, & ab his eſſe tractatam, quos nemo poſſit reprehendere. Cognoſcite nunc de crimine Vinario, qđ illi inuidioſiſſimũ & maximũ eſſe voluerunt. Crimen a Pletorio Iudices ita conſtitutũ eſt: Fonteio non in Gallia primũ veniſſe in mentẽ, vt portoriũ vini inſtitueret, ſed in Italia hac propoſita ratione Roma pfectum. Itaq;, Tituriũ Toloſç quaternos denarios in ſingulas vini amphoras portorii noĩe exegiſſe. Crodimũ Porciũ & Numiũ ternos Victoriatos. Nulchalone ſerene Vmbinos & victoriatos mille. atq; in his locis ſe Crodimi & Nulchalone ab his portoriũ eſſe exactum, ſi q Cobiamacho, q vicus inter Toloſam & Narbonẽ eſt, diuerterent, neq; Toloſam ire vellẽt. Eleſiodolus tantũ ſenos denarios ab his, q ad hoſtem portarent, exegiſſet. Video Iudices eſſe crimen & genere ipſo magnũ. Vectigal eñ eſſe impoſitũ fructibus noſtris dicit, & pecuniã pmagnã ratione iſta cogi potuiſſe cõfiteor, & inuidiã. Vel maxime eñ inimici hãc rẽ ſermonibus diuulgare voluerunt. Sed ego ita exiſtimo, quo maius crimẽ ſit, id qđ oſtendam eſſe falſum, hoc maiorem ab eo iniuriam fieri, qui id cõfingat. Vult enim magnitudine rei ſic occupare animos eorum, qui audiunt, vt difficilis aditus veritati relinquatur.

Toloſa.

Victoriati nummi.

*

Deſiderantur que de crimine Vinario erant reliqua. necnon, quç ad bellum Vocontiorum, & diſpoſitionem hybernorum pertinebant.

At hoc Galli negãt. Actio rerũ & ius argumentorũ coargui poteſt. Igit teſtibus Iudices nõ credere cupidis, & iratis, & cõiuratis, & ab religione remotis, nõ ſolũ poteſtis, ſed etiã debetis. Eteñ ſi, quia Galli dicũt, idcirco M. Fõteius nocẽs exiſtimãdus eſt, quid mihi opus eſt ſapiente iudice? quid æquo quçſitore? qd oratore nõ ſtulto? Dicunt eñ Galli. negare nõ poſſumus. hic ſi ingenioſi, & periti, & æqui iudicis has partes eſſe exiſtimatis, vt quoniã qdem teſtes dicunt, ſine vlla dubitatione credendũ ſit, ſalus ipſa virorũ fortiũ innocentiã tueri non poteſt. Sin aũt in rebus iudicãdis, nõ minimã partẽ ad vnãquãq; rem exiſtimandã, momẽtoq; ſuo ponderandã, ſapientia iudicis tenet. næ multo veſtrç maiores grauioreſq; partes ſunt ad cogitandũ, q̃ ad dicendũ meç. Mihi eñ ſemp vnaquaq; de re, teſtis nõ ſolũ ſemel, verũ etiam breuiter interrogandus, & ſçpe etiã nõ interrogandus, ne aut irato facultas ad dicendũ data, aut cupido auctoritas attributa eſſe videat. vos & ſçpius eandẽ rẽ animis agitare, & diutius vno de teſte cogitare poteſtis. & ſi quẽ nos interrogare nolumus, quç cauſa nobis tacẽdi fuerit, exiſtimare debetis. Quãobrem ſi hoc Iudices pſcriptũ lege, aut officio putatis, teſtibus credere: nihil eſt, cur alius alio iudice melior, aut ſapientior exiſtimetur. Vnũ eſt eñ, & ſimplex aurium iudicium, & promiſcue, & cõmuniter ſtultis, ac ſapientibus ab natura datũ. Quid eſt igit, vbi elucere poſſit prudẽtia? vbi diſcerni ſtultus auditor, & credulus, ab religioſo, & ſapienti iudice? nimirũ illud, in quo ea, quæ dicunt a teſtibus, coniectura, & cogitatione

Iudicis ſapientia.

Auriũ iudicium eleuat.

traduntur,quanta auctoritate,quanta animi ęqtate,quãto pudore,quanta fide,quanta religione,quanto ſtudio exiſtimationis bonę,quãta cura,quanto timore dicanť.An vero vos id in teſtimoniis hoĩm barbarorũ dubitabitis,qđ ꝑſępe & noſtra,& patrũ memoria ſapientiſſimi Iudices de clariſſimis noſtrę ciuitatis viris dubitandũ nõ putauerũt?qui Cn.& Q.Cepionibus,L.& Q.Metellis teſtibus in Q.Pompeiũ hoĩem nouũ non crediderunt:quorũ virtuti,generi,rebus geſtis,fidem & auctoritatẽ,in teſtimonio,cupiditatis,atq; inimicitiarũ ſuſpitio derogauit.Ecquem hominẽ vidimus?ecquem vere cõmemorare poſſumus?parẽ cõſilio,grauitate,conſtantia,cęteris virtutibus,honoris,ingenii,rerũ geſtarum ornamẽtis,M.Aemilio Scauro fuiſſe?tamẽ huius,cuius iniurati nutu ꝓpe terrarũ orbis regebať,iurati teſtimonio,neq; in C.Fimbriã,neq; in C.Memmiũ creditũ eſt.Noluerunt ii,q iudicabãt, hanc patere inimicitiis viã:quẽ qſq; odiſſet,vt eũ teſtimonio poſſet tollere.

L.Craſſi ſermo teſtimonii auctoritatem habebat.

Quãtus in L.Craſſo pudor fuerit,qđ ingeniũ,quanta auctoritas,qs ignorat?tamẽ is,cuius etiã ſermo teſtimonii auctoritatẽ habebat,teſtimonio ipſo,quę in M.Marcellũ inimico aĩo dixit,ꝓbare nõ potuit.Fuit, fuit illis iudicibus diuinũ ac ſingulare Iudices conſiliũ,q ſe non ſolũ de reo,ſed etiã de accuſatore,de teſte,iudicare arbitrabanť,qd fictũ,quid fortuna,ac tẽpore allatũ,quid p̃cio corruptũ,qd ſpe,aut metu deprauatũ,qd a cupiditate aliqua,aut inimicitiis profectũ videreť. quæ ſi iudex non amplecteť oĩa conſilio:nõ animo,ac mente circũſpiciet: ſi qcqd ex illo loco diceť, ex oraculo aliquo dici arbitrabiť:profecto ſatis erit id,qđ dixi antea,nõ ſurdũ iudicẽ huic muneri,atq; officio pręeſſe:nihil erit quãobrem ille neſcio quis ſapiẽs homo, ac multarũ rerum peritus ad res iudicandas reqrať.

Iudex hõ ſapiens.

An vero illi Eqtes Ro.quos nos vidimus,q nuꝑ in Rep. iudiciiſq; maximis floruerunt,habuerũt tãtũ animi,tãtũ roboris,vt M.Scauro teſti non crederent?vos Belgarũ,atq; Allobrogũ teſtimoniis nõ credere timetis? Si inimico teſti credi non oportuit, inimicior Marcello Craſſus, an Fimbriæ Scaurus ex ciuilibus ſtudiis , atq; obtrectatiõe domeſtica,q̄ huic Galli?quorũ,q optima in cauſa ſunt,eqtes,frumẽtũ,pecuniã,ſemel atq; iterũ,ac ſępius inuitiſſimi dare coacti ſunt:cæteri,partim ex veterib⁹ bellis agro mulctati,partim ab hoc ipſo,bello ſuperati,& oppreſſi.Si q ob aliqđ emolumẽtũ ſuũ cupidius aliqd dicere videnť,iis credi nõ cõuenit:credo maius emolumẽtũ Cepionibus,& Metellis ꝓpoſitũ fuiſſe ex Q.Põpeii damnatione,cũ ſtudiorũ ſuorũ obtrectatorẽ ſuſtuliſſent,q̄ cunctę Galliæ ex M.Fõtei calamitate,in qua illa ꝓuincia ꝓpe ſuã immunitatẽ,ac libertatẽ poſitam eſſe arbitrať.An ſi hoĩes ipſos ſpectare cõuenit (id qđ in teſte ꝑfecto valere plurimũ debet) nõ modo cũ ſummis ciuitatis noſtrę viris,ſed cũ infimo ciue Ro.qſq̄ ampliſſim⁹ Gallię cõparãdus eſt?

Gallorũ teſtimonium eleuat.

ſcit Indutiomar⁹ qd ſit teſtimoniũ dicere?moueť eo timore quo noſtrũ vnuſqſq;,cũ in eũ locũ ꝓductus eſt?Recordamini Iudices quãtopere laborare ſoleatis,nõ modo qd dicatis ꝑ teſtimonio,ſed etiã qbus verbis vtamini,ne qđ minus moderate poſitum,ne qđ ab aliqua cupiditate ꝓlapſum verbũ eſſe videať.Vultu deniq; laboratis,nequa ſignificari poſſit ſuſpitio cupiditatis:vt & cũ ꝓditis,exiſtimatio ſit quędã tacita de vobis pudoris,ac religionis:& cũ diſcedĩtis,ea diligẽter cõſeruata,ac retẽta videať. Credo hęc eadẽ Indutiomarũ in teſtimonio timuiſſe,aut cogitaſſe: q primũ illud verbũ cõſideratiſſimũ noſtrę cõſuetudinis,arbitror, quo nos etiã tũc vtimur,cũ ea dicimus iurati,quę cõperta habemus,quæ ipſi vidimus,ex toto teſtimonio ſuo ſuſtulit,atq; oĩa ſe ſcire dixit.

Arbitror dixit iurãs

Verebať eñ videlicet,ne qd apud vos populũq; Ro.de exiſtimatione ſua deperderet:nequa fama cõſequereť eiuſmodi, Indutiomarũ talẽ virũ,tã cupide,tã temere dixiſſe:nõ intelligebat,ſe in teſtimonio nihil p̃ter vocẽ,& os,& audaciam neq; ciuibus ſuis,neq; accuſatoribus noſtris pręſtare debere.An vero iſtas nationes religione iuriſiurandi,ac metu deorũ immortaliũ in teſtimoniis dicẽdis cõmoueri arbitramini? quę tantũ a cæterarũ gentium more,ac natura diſſentiũt, ꝙ cæteræ ꝓ religionibus ſuis bella ſuſcipiũt,iſtę contra omnium religiones.

Galloꝝ impietas.

Illæ in bellis gerendis ab diis immortalibus pacem, ac veniam petunt:iſtæ cum ipſis diis immortalibus bella geſſerunt. Hæ ſunt nationes, quæ quondã tã longe ab ſuis ſedibus,Delphos vſq; ad Apollinem Pythium, atq; ad oraculũ orbis terræ vexandũ,ac ſpoliandum profectę ſunt.Ab iiſdem gentibus ſanctis, & in teſtimonio religioſis,obſeſſum Capitolium eſt,atq; ille Iupiter,cuius nomine maiores noſtri ſanctã teſtimoniorũ fidem eſſe voluerunt.Poſtremo his quicq̄ ſanctum,ac religioſum videri poteſt?qui etiam ſiquando aliquo metu adducti deos placandos eſſe arbitrantur, humanis hoſtiis eorũ aras,ac templa funeſtant:vt ne religionem quidem colere poſſint,niſi eam ipſam prius ſcelere violarint.Quis enim ignorat eos,vſq; ad hanc diem,retinere illam immanem, ac barbarã

conſuetudinem hominum immolãdoꝝ?quãobrẽ quali fide,quali pietate exiſtimatis eſſe eos
qui etiã deos immortales arbitrẽt hominũ ſcelere,& ſanguine facillime poſſe placari? cum
his vos teſtibꝰ veſtrã religionẽ cõiũgetis,ab his quicq̃ ſancte,aut moderate dictũ putabitis?
hoc veſtrę mẽtes tam caſtę,tam integrę ſibi ſuſcipient?vt cum oẽs legati noſtri,qui illo triẽ-
nio in Galliã venerũt:oẽs Equites Romani,q in illa prouincia fuerunt:oẽs negotiatores eiꝰ
prouinciæ:deniq; omnes in Gallia,qui ſunt ſocii populi Ro.atq; amici,M.Fõteiũ incolumẽ
eſſe cupiant,iurati priuatim & publice laudent:vos tñ Gallis credere malitis?qd vt ſecuti eſ
ſe videamini?volũtatẽ ne hominũ?grauior igitur vobis erit hoſtiũ volũtas, q̃ ciuium?an di
gnitatẽ teſtiũ?poteſtis igit̃ ignotos notis,iniquos ęquis,alienigenas domeſticis, cupidos mo
deratis,mercenarios gratuitis,impios religioſis,inimiciſſimos huic ĩperio,ac nomini,bonis,
ac fidelibus,& ſociis & ciuibus anteferre?An vero dubitatis Iudices,quin inſitas inimicitias
iſtę gentes omnes,& habeãt,& gerãt cũ populi Ro.noĩe?ſic exiſtimatis eos hic ſagatos bra- Sagatus.
chatoſq; verſari animo demiſſo,atq; humili,vt ſolent ii,qui affecti iniuriis,ad opem iudicũ
ſupplices inferioreſq; cõfugiũt?nihil vero minus. hi cõtra vagant̃ læti,atq; erecti paſſim to
to foro,cũ qbuſdã minis,& barbaro,atq; immani terrore verborũ.qđ ego ꝓfecto nõ credere
niſi aliquoties ex ipſis accuſatoribus vobiſcũ ſimul Iudices audiſſem: cũ p̃ciperent,vt caue-
retis,ne hoc abſoluto,nouũ aliqđ bellũ Gallicũ cõcitaret̃.Si M.Fõteiũ Iudices in cauſa deffi-
cerẽt oĩa:ſi turpi adoleſcẽtia,vita infami,magiſtratibꝰ,quos ante oculos veſtros geſſit, cõui
ctis virorũ bonorũ teſtimoniis,legationibꝰ flagitioſe obitis,inuitis ſuis oĩbus,in iudiciũ vo
caret̃:ſi in eo iudicio colonoꝝ populi Ro.Narbonenſiũ,fideliſſimoꝝ ſociorũ Maſſilienſium,ci
uiũ Ro.omniũ teſtimoniis,tabuliſq; p̃meret̃:tñ eſſet vobis magnoꝑe ꝓuidendũ,ne quos ita
afflictos a veſtris patribus,maioribuſq; accepiſſetis,vt cõtemnendi eſſent,eos ꝑtimuiſſe,& eo
rũ minis,& terrore cõmoti eſſe videremini.Nũc vero,cum lędat nemo bonus:laudẽt oẽs ve-
ſtri ciues,atq; ſocii:oppugnẽt ii,qui ſępiſſime hanc vrbẽ, & hoc imperium oppugnarũt:cũq;
inimici M.Fõtei vobis,ac pp̃lo Ro.minent̃,amici ac ꝓpinqui ſupplicẽt vobis:dubitabitis nõ
modo veſtris ciuibꝰ,qui maxime gloria,ac laude ducunt̃,verũ etiã exteris nationibꝰ,ac gen-
tibus oſtẽdere,vos in ſentẽtiis ferẽdis ciui parcere,q̃ hoſti cedere maluiſſe?Magna mehercu-
le cauſa Iudices abſolutionis cum cæteris cauſis hæc eſt , nequa inſignis huic imperio macu
la,atq; ignominia ſuſcipiat̃,ſi hoc ita ꝑlatũ erit in Galliã,Senatũ,Equiteſq; populi Ro.non
teſtimoniis Gallorũ,ſed minis commotos,rem ad illorũ libidinẽ iudicaſſe. Ita vero,ſi illi bel Facere bel-
lũ facere conabunt̃,excitandus nobis erit ab inferis C.Marius,qui Indutiomaro iſti minaci, lum.
atq; arroganti par in belligerando eſſe poſſit:excitãdus Cn.Domitiꝰ,& Maximus,q natiõe
Allobrogũ,& reliquias,ſuis iterũ armis cõficiat,atq; opprimat.aut q[illegible] quidẽ nõ põt,orã
dus erit nobis amicus meus M.Pletorius,vt ſuos nouos cliẽtes a bello faciẽdo deterreat, vt
eorũ iratos animos,atq; horribilis impetus deprecet̃:aut ſi nõ poterit, M.Fabiũ ſubſcripto- Subſcri-
rẽ eius rogabimus,vt Allobrogũ aĩos mitiget,qm̃ apud illos Fabiorũ nomen ampliſſimum. ptor.
Nolũt iſti,aut quieſcere,id qđ victi ac ſubacti ſolent:aut cũ minantur,intelligere,ſe populo
Ro.nõ metũ belli,ſed ſpem triumphi tẽdere.Q; ſi in turpi reo patiẽdũ nõ eſſet,vt quicq̃ iſti
ſe minis ꝓfeciſſe arbitrarent̃:quid faciendũ vobis in M.Fonteio arbitramini? de quo hoĩe Iu
dices(iã em̃ mihi videor hoc,ꝓpꝫ cauſa duabꝰ actionibꝰ ꝑorata,debere dicere)de quo vos
homine Iudices ne ab inimicis quidẽ vllum fictũ probroſum nõ modo crimen,ſed ne maledi
ctũ quidẽ audiſtis.Ecquis vnq̃ reus,p̃ſertim in hac vitæ ratione verſatꝰ, in honoribꝰ peten-
dis,in poteſtatibꝰ,in imperiis gerẽdis,ſic accuſatꝰ eſt,vt nullũ ꝓbrũ,nullũ facinus,nulla tur-
pitudo,q̃ a libidine,aut a ꝑtulãtia,aut ab audacia nata eſſet,ab accuſatore obiiceret̃,ſi nõ ve
ra,attamen ficta,cũ aliqua rõne,ac ſuſpitione?M.Aemiliũ Scaurũ ſummũ noſtrę ciuitatis vi
rũ ſcimus accuſatum a M. Bruto.extãt oratiões,ex qbus intelligi põt,multa in illum ipſum
Scaurũ eſſe dicta.falſo.quis negat?verũtamen ab inimico dicta,& obiecta. Q̃multa M.Aqui
lius audiuit in ſuo iudicio: q̃multa L.Cotta:deniq; P.Rutilius,qui etſi damnatꝰ eſt,mihi vi
det̃ tamen inter viros optimos,atq; innocentiſſimos eſſe numerãdus.ille igit̃ ipſe homo ſan
ctiſſimus,ac temꝑatiſſimus multa audiuit in ſua cauſa,quæ ad ſuſpitionem ſtuprorũ, ac li
bidinẽ ꝑtinerent.Extat oratio hominis(vt opinio mea fert)noſtrorũ hominũ longe inge- L.Piſo.Fru
nioſiſſimi atq; eloquẽtiſſimi,C.Gracchi:qua in oratione ꝑmulta in L. Piſonẽ turpia ac flagi- gi tẽporibꝰ
tioſa dicuntur.at in quem virum?qui tãta virtute,atq; integritate fuit,vt etiã illis optimis nemo ne-
tẽporibus,cũ hominẽ inuenire nequã neminẽ poſſes,ſolus tñ frugi noĩaret̃.quẽ cũ in cõcio- quam.

nē Gracchus vocari iuberet,& viator quęreret,quē Piſonē?q; erant plures: cogis me inquit
dicere inimicum meū frugi.Is igiť vir,quē ne inimicus q̄dē ſatis in appellādo ſignificare po-
terat,niſi ante laudaſſet:qui vno cognomine declarabať,nō modo quis eſſet , ſed etiā qualis
eſſet: tū in falſam atq; iniquā probroꝝ inſimulationē vocabať.M.Fōteius ita duabus actioni
bus accuſatus eſt,vt obiectū nihil ſit,quo ſignificari veſtigiū libidinis,ꝑtulantiæ, crudelita-
tis,audaciæ poſſit.non modo nullū facinus huius ꝓtulerunt, ſed ne dictū quidem aliq̄d re-
prehenderūt.Q; ſi aut quātam volūtatē habēt ad hunc opprimendū,aut quantā ad maledi
cendū licentiam,tātū haberēt aut ad emētiēdū animi,aut ad fingēdū ingenii,nō meliore for
tuna ad probra nunc audienda Fonteius,q̄ illi,de quibus antea cōmemoraui,fuiſſet. Frugi
igitur hominē Iudices,frugi inquā,& in oībus vitę partibus moderatū,ac temꝑātē,plenū
pudoris,plenū officii,plenum religionis videtis poſitū in veſtra fide,ac poteſtate:atq; ita,vt
Cōmiſſus. cōmiſſus ſit fidei,ꝑmiſſus poteſtati.Videte igiť vtrū ſit ęquius,hominē honeſtiſſimū,virū
Permiſſus. fortiſſimū,ciuē optimū,dedi inimiciſſimis,atq; immaniſſimis nationibus,an reddi amicis?ꝓ-
Supplicare ſertim cum tot res ſint,q̄ veſtris animis pro huius innocentis ſalute ſupplicent.primū gene
ris antiquitas,quā Thuſculo ex clariſſimo municipio profectā in monimētis rerū geſtarum
inciſam ac notatā videmus.tū aūt cōtinuę Præturæ,quæ & cęteris ornamētis,& exiſtimatio
ne innocentiæ maxime floruerūt.deinde recens memoria parētis,cuius ſanguine non ſolum
Aſculanorum manus,a qua interfectus eſt,ſed totū illud ſociale bellū macula ſceleris imbu-
tū eſt.poſtremo ipſe,cū in omnibus vitę partibus honeſtus,atq; integer,tū in re militari cum
ſummi cōſilii & maximi animi,tū vero vſu quoq; bellorū gerendorū in primis eoꝝ hoīm,q
Exercitus. nūc ſunt,exercitus.Quare ſi etiā monēdi eſtis a me,q̄d nō eſtis Iudices,videor hoc leuiter ꝓ
mea auctoritate vobis ꝑcipere poſſe,vt ex eo gn̄e hoīes,quorū cognita virtꝰ,induſtria,felici
tas in re militari ſit,diligēter vobis retinēdos exiſtimetis.fuit enim maior taliū virorū ī hac
rep.copia:quæ cū eſſet,tamen eorum non modo ſaluti,ſed etiā honori conſulebať.quid nūc
vobis faciendū eſt,ſtudiis militaribꝰ apud iuuenturē obſoletis:hominibꝰ aūt,ac ſummis du-
cibus partim ętate,partim ciuitatis diſcordiis,ac reip.calamitate cōſumptis?cū tot bella aut
a nobis neceſſario ſuſcipianť,aut ſubito atq; improuiſa naſcantur:nōne & hominem ipſum
ad dubia reip.tempora reſeruandū,& cæteros ſtudio laudis,ac virtutis inflammādos puta-
tis?Recordamini quos legatos nuꝑ in bello L.Iulius,quos P.Rutiliꝰ,quos L.Cato,quos Cn.
Pompeius habuerit.ſcietis fuiſſe tum M.Cornutum,L.Cinnam,L.Syllā prętorios hoīes,bel-
li gerendi ꝑitiſſimos:prętere a C.Mariū,P.Didiū,Q.Catulum,P.Craſſum,nō literis hoīes
ad rei militaris ſciētiam,ſed rebus geſtis,ac victoriis eruditos. Age vero nūc inferte oculos
in curiam,introſpicite.penitus in omnis reip.partes:vtrū videtis nihil poſſe accidere, vt ta-
les viri deſiderandi ſint?an,ſi acciderit,eorū hominū copia Populū Ro.abūdare?Quæ ſi dili
genter attēdetis,profecto Iudices virū ad labores belli impigrum,ad ꝑicula fortē,ad vſum
ac diſciplinam ꝑitū,ad cōſilia prudentem,ad caſum,fortunāq; felicē,domi vobis,ac liberis
veſtris retinere,q̄ inimiciſſimis reip.nationibus,& crudeliſſimis, tradere,& cōdemnare male
Infeſtis ſi- tis.At infeſtis prope ſignis inferunť Galli in Fonteium,& inſtāt,atq; vrgēt ſummo cum ſtu
gnis. dio,ſumma cū audacia.nos vero Iudices & multis,& firmis pręſidiis,vobis adiutoribus iſti
immani,atq; intolerādæ barbariæ reſiſtemus.Primū obiiciť contra iſtorū impetꝰ Macedonia
fidelis,& amica populo Ro.prouincia:quę cū ſe ac ſuas vrbes non ſolum conſilio,ſed etiam
manu Fontei cōſeruatā eſſe dicat,vt illa ꝑ hūc a Thracū aduētu,ac depopulatione defenſa,
ſic ab huius nūc capite Galloꝝ impetus terroreſq; depellit.Cōſtituiť ex altera parte vlterior
Hiſpania:q̄ ꝓfecto non modo religione ſua reſiſtere iſtoꝝ cupiditati pōt,ſed etiā ſceleratoꝝ
hominū ꝑiuria teſtimoniis,ac laudationibꝰ ſuis refutare.Atq; ex ipſa etiā Galliā fideliſſi-
ma,& grauiſſima auxilia ſumunť.Venit huic ſubſidio miſero,atq; innocēti Maſſilienſiū cū-
cta ciuitas,q̄ non ſolū ob eā cauſam laborat,vt huic,a quo ipſa ſeruata eſt,parē gratiā refer-
re videať,ſed etiam,q; ea conditione,atq; eo fato ſe in his terris collocatā eſſe arbitrať,ne q̄d
noſtris hoībus iſtę gētes nocere poſſint.Pugnat pariter pro ſalute M.Fontei Narbonēſis Co
lonia,quę ꝑ hūc ipſa nuꝑ obſidione hoſtiū liberata,nunc eiuſdem miſeriis,ac perculis com
moueť.deniq;,vt oportet bello Gallico,vt maiorū iura,moreſq; præſcribunt, nemo eſt ciuis
Romanus,q ſibi vlla excuſatione vtendum putet.omnes illius prouinciæ publicani,agrico-
Indutioma lę,pecuarii,cæteri negotiatores,vno animo M.Fonteium,atq; vna voce defendunt.Q; ſi tā
rus. tas auxiliorū noſtrorū copias Indutiomarus ipſe deſpexerit,dux Allobrogum,cæterorumq;

Galloꝝ,num etiá de matris hũc cõplexu lectiſſimę,miſerrimęqꝫ fœminæ vobis inſpectãtibus
auellet,atqꝫ abſtrahet?pręſertim cum virgo Veſtalis ex altera parte germanũ fratrẽ cõplexa
teneat,veſtráqꝫ Iudices,ac populi Ro.fidẽ imploret,quę pro vobis,liberiſqꝫ veſtris tot annos — Germanus
in diis immortalibus placãdis occupata eſt,vt ea nũc ꝓ ſalute ſua,fratriſqꝫ ſui , aı̃os veſtros — frater.
placare poſſit.cui miſeræ quod ꝓ̃ſidiũ, qđ ſolatiũ reliquũ eſt,hoc amiſſo?nã cæteræ fœminæ
gignere ipſæ ſibi,& habere domi præſidia fortunarum omnium ſociũ, participẽqꝫ poſſunt.
huic vero virgini quid eſt ꝓ̃ter fratrẽ,qđ aut iucũdũ,aut charũ eſſe poſſit?Nolite pati Iudi-
ces aras deorum immortaliũ,Veſtęqꝫ matris,quotidianis virginis lamentationibꝰ de veſtro
iudicio cõmoueri.proſpicite ne ignis ille æternus nocturnis Fõteię laboribꝰ,vigiliiſqꝫ ſerua- — Veſta ma-
tus,ſacerdotis Veſtę lachrymis extinctus eſſe dicat̃.Tẽdet ad vos virgo Veſtalis manꝰ ſup- — ter.
plices eaſdẽ,quas ꝓ vobis diis immortalibꝰ tẽdere cõſueuit.cauete ne ꝑiculoſum , ſupbũqꝫ
ſit,eius vos obſecrationẽ repudiare,cuiꝰ ꝓ̃ces ſi dii aſpernarent̃,hęc ſalua eſſe nõ poſſent. Vi
detis ne ſubito Iudices,virũ fortiſſimũ M.Fõteiũ parẽtis,& ſororis cõmemoratione lachry-
mas ꝓfudiſſe?qui nunq̃ in acie ꝑtimuerit,q̄ ſe armatꝰ ſępe in hoſtiũ manũ multitudinẽqꝫ imi
ſerit,cũ in eiuſmodi ꝑiculis eadẽ ſe ſolatia ſuis relinquere arbitraret̃,q̄ ſuus pater ſibi reli-
quiſſet,idẽ nunc ꝑturbato aı̃o ꝑtimeſcit,ne nõ modo ornamẽto, & adiumẽto non ſit ſuis,
ſed etiá cũ acerbiſſimo luctu dedecus æternũ miſeris,atqꝫ ignominiá relinquat.O fortunam
lõge diſparẽ M.Fõtei.ſi deligere potuiſſes,vt potius telis tibi Galloꝝ,q̃ ꝑiuriis intereundũ
eſſet.tum.n.vitę ſocia virtus,mortis comes gloria fuiſſet.nunc vero q̄ eſt dolor?victoriæ te,
atqꝫ imperii pœnas ad eoꝝ arbitriũ ſufferre,q̄ aut victi armis ſunt,aut inuitiſſimi paruerũt?
A quo ꝑiculo defendite Iudices ciuẽ fortẽ, atqꝫ inocẽtẽ:curate vt noſtris teſtibꝰ plus,q̃ alie
nigenis credidiſſe videamini:plus ſaluti ciuiũ,q̃ hoſtiũ libidini conſuluiſſe:grauiorẽ duxiſſe
eius obſecrationẽ,q̄ veſtris ſacris præſit,q̃ eoꝝ audaciá,q̄ cũ omniũ ſacris delubriſqꝫ bella geſ
ſerũt.poſtremo ꝓſpicite Iudices id qđ ad dignitatẽ populi Ro.maxime ꝑtinet, vt plus apud
vos preces virginis Veſtalis,q̃ minæ Gallorum valuiſſe videantur.

PRO A.CECINNA. ORATIO.XII.

SI Quantũ in agro,lociſqꝫ deſertis audacia poteſt,tantũ in foro,atqꝫ
in iudiciis impudẽtia valeret,nõ minus in cauſa cederet A.Cecin-
na Sex.Ebutii impudẽtię,q̃ tum in vi facienda ceſſit audaciæ.verũ
& illud cõſiderati hoı̃s eſſe putauit,qua de re iure decertari opor-
teret,armis nõ cõtẽdere:& hoc cõſtãtis , quicũ vi,& armis certare
noluiſſet,eum iure,iudicioqꝫ ſuperare.Ac mihi qdẽ cũ audax præci
pue fuiſſe videt̃ Ebutiꝰ in cõuocãdis hoı̃bꝰ,& armãdis,tum impu-
dens in iudicio,nõ ſolũ ꝙ in iudicium venire auſus eſt,(nã id qui-
dem,tametſi improbe fit in aꝑta re, tamen malitia eſt iá vſitatũ)
ſed ꝙ non dubitauit id ipſum,qđ arguit̃,cõfiteri.niſi forte hoc ra-
tionis habuit,quoniam ſi facta vis eſſet moribus,ſuperior in poſſeſſione retinenda nõ fuiſſet:
quia cõtra ius moremqꝫ facta ſit,A.Cecinná cũ amicis metu ꝑterritũ ꝓfugiſſe:nunc quoqꝫ
in iudicio,ſi cauſa more,inſtitutoqꝫ omniũ defendat̃,nos inferiores in agẽdo nõ futuros.ſin
e cõſuetudine recedat̃:ſe,quo impudentius egerit,hoc ſuperiorem diſceſſurum. quaſi vero,
aut in iudicio poſſit idem improbitas,qđ in vi confidentia:aut nõ eo libẽtius tũ audacię ceſ
ſerimus,quo nũc impudentię facilius obſiſteremus.Itaqꝫ lõge alia ratione Recuperatores ad
agendam cauſam hac actione venio,atqꝫ initio veneram.tũ enim noſtræ cauſæ ſpes erat po-
ſita in defenſione mea,nunc in confeſſione aduerſarii.tum in noſtris,nunc vero in illoꝝ te-
ſtibus:de quibus ego antea laborabam,ne ſi improbi eſſent,falſi aliquid dicerent:ſi probi exi-
ſtimarentur,qđ dixiſſent,probarent.nũc ſum animo æquiſſimo.ſi enim ſunt viri boni,me ad
iuuant,cũ id iurati dicunt,qđ ego iniuratus inſimulo.ſin autem minus idonei,me nõ lędũt, — Iuratus.
cum iis ſiue creditur hoc ipſum,qđ nos arguimus,ſiue fides non habetur, de aduerſarii te- — Iniuratus.
ſtium fide derogatur.Verũtamẽ cũ illorũ cauſæ actionẽ conſidero,non video quid impudẽ
tius dici poſſit.cum aũt veſtrá in iudicãdo dubitationẽ:vereor ne id,qđ vident̃ impudenter
feciſſe,aſtute,& callide fecerint.nam ſi negaſſent vim hominibus armatis eſſe factam, facile
honeſtiſſimis teſtibus in re ꝑſpicua tenerẽtur.ſin confeſſi eſſent,& id quod nullo tẽpore iu